

L 8: Péče ,včetně otázek důstojnosti, práv a autonomie

CORE063 Příprava člověka, vědy a společnosti na rok 2060:
základy gerontologické gramotnosti

jaro 2023

Mgr. et Mgr. **Marcela Petrová Kafková**, Ph.D.

kafkova@fss.muni.cz

kancelář: 3.62

Dvě stáří /dualita stáří

- Stáří heterogenní
- Peter Laslett (1989) – čtyři věky člověka
- Beatrice Neugarten (1974) – mladí senioři (55-75 let) a starší senioři (75+ let)
- Senioři = produktivní složka vs. potřebující péči

Definice čtvrtého věku

- Věková kategorie = pokročilé stáří
- Specifické období spojující stárnutí s disabilitou

Stárnutí a zdraví

Naděje dožití (2019)

EU:

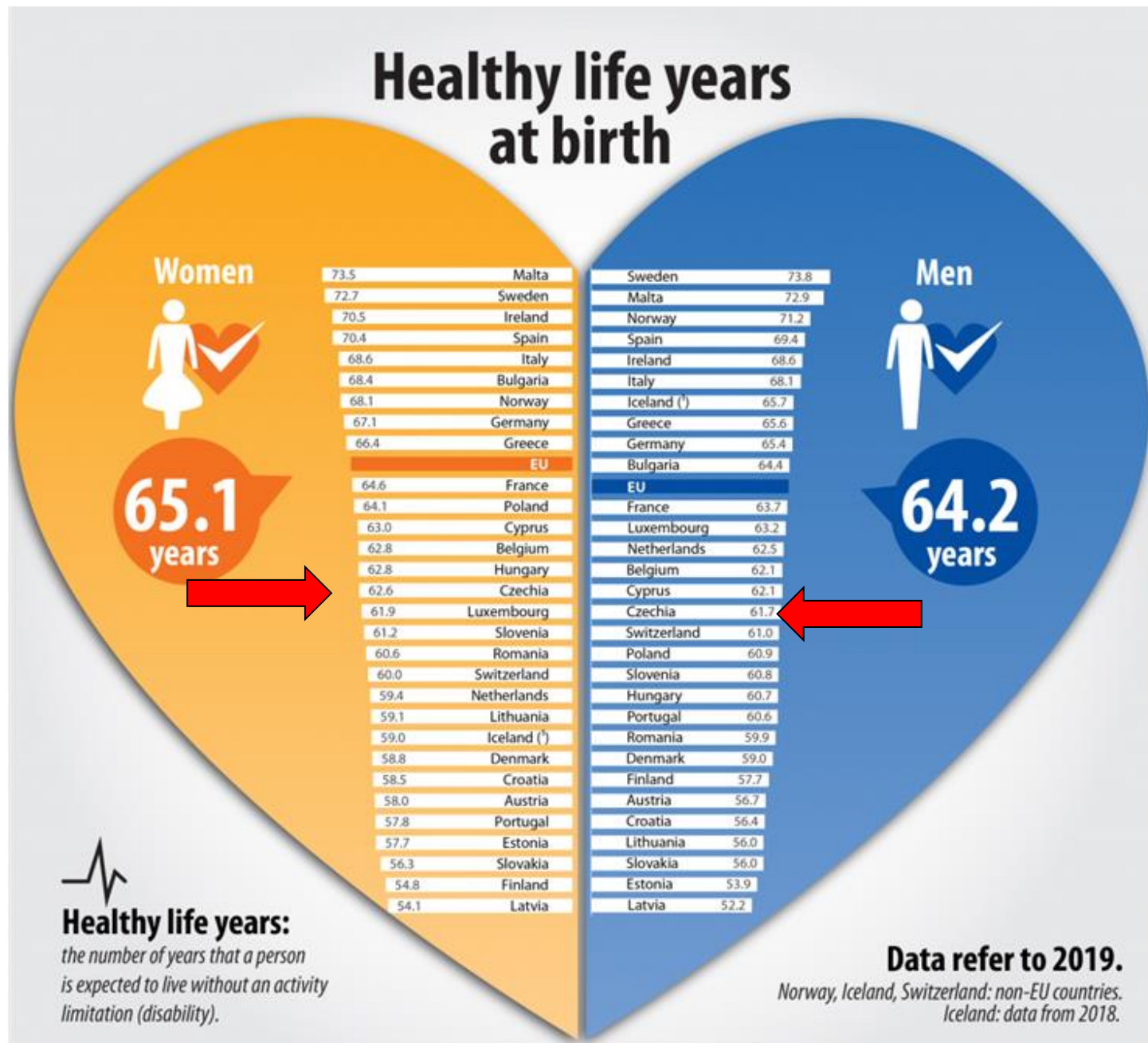
- 78,5 let
- 84,0 let

CZ:

- 76,4 let
- 82,2 let

Rozdíl CZ

- 14,7 let**
- 19,6 let**

Otázky péče

Úkol:

Jaké jsou možnostmi péče o disabilní /4A seniory v ČR?

Jaká je ideální podoba péče?

Jak by o vás mělo být pečováno?

Jak pomáhá stát v péči?

Co to znamená péče?

Jaké potřeby jsou v rámci péče naplňovány? Jsou některé opomíjené?

Příspěvek na péči

Jaké úkony se posuzují při péči o vlastní osobu pro stanovení stupně závislosti?

- příprava, podávání a porcování stravy
- přijímání stravy, dodržování pitného režimu
- mytí těla, koupání nebo sprchování
- péče o ústa, vlasy, nehty, holení
- výkon fyziologické potřeby včetně hygieny
- vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh
- sezení, schopnost vydržet stát
- přemísťování předmětů denní potřeby
- chůze po rovině
- chůze po schodech nahoru a dolů
- výběr oblečení, rozpoznání jeho správného vrstvení
- oblékání, svlékání, obouvání a zouvání
- orientace v přirozeném prostředí
- dodržení léčebného režimu a provedení si jednoduchého ošetření

Jaké úkony se posuzují pro soběstačnost člověka pro účely stanovení stupně závislosti?

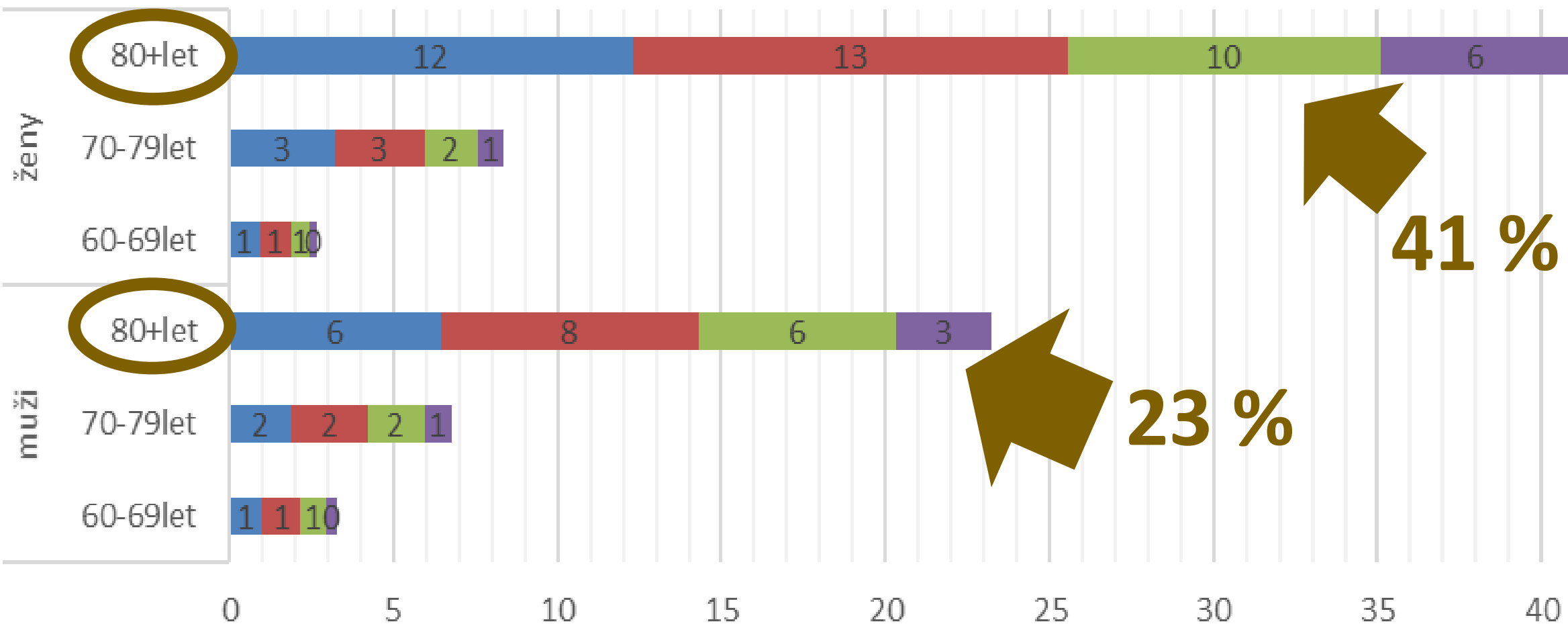
- komunikace slovní, písemná, neverbální
- orientace vůči jiným fyzickým osobám, v čase a mimo přirozené prostředí
- nakládání s penězi nebo jinými cennostmi
- obstarávání osobních záležitostí
- uspořádání času, plánování života
- zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku
- obstarávání si potravin a běžných předmětů (nakupování)
- vaření, ohřívání jednoduchého jídla
- mytí nádobí a běžný úklid domácnosti
- péče o prádlo a přepírání drobného prádla
- péče o lůžko
- obsluha běžných domácích spotřebičů
- manipulace s kohouty a vypínači
- manipulace se zámky, otevírání, zavírání oken a dveří
- udržování pořádku v domácnosti, nakládání s odpady
- další jednoduché úkony spojené s chodem a udržováním domácnosti

Příspěvek na péči

	Výše příspěvku	Počet nezvládaných životních potřeb
I. lehká	880 Kč	3 – 4
II. středně těžká	4 400 Kč	5 – 6
III. těžká	12 800 Kč	7 – 8
IV. úplná	19 200 Kč	9 – 10

Příspěvek na péči (MPSV, září 2016, v %)

1. stupeň 2. stupeň 3. stupeň 4. stupeň

Dlouhodobé ošetřovné

- finanční příspěvek, jehož posláním je pomoci rodinám překlenout nepříznivou situaci **spojenou s náhlou potřebou poskytovat celodenní péči blízkému po hospitalizaci**.
- Hospitalizace musí trvat minimálně 4 po sobě jdoucí kalendářní dny (počítá se i první a poslední den hospitalizace). A po propuštění z nemocnice se předpokládá, že bude nezbytné poskytovat dlouhodobou péči po dobu dalších alespoň 30 kalendářních dnů.
- Žádost o dávku lze podat do 8 dnů po dni propuštění ošetřované osoby z hospitalizace.
- Ošetřované osobě musí být vydáno rozhodnutí o potřebě dlouhodobé péče, a to ošetřujícím lékařem zdravotnického zařízení poskytujícího lůžkovou péči.
- Maximálně lze ošetřovné čerpat 90 dnů.
- Okruh osob, kterým může vzniknout nárok na dlouhodobé ošetřovné výrazně limitován trvalým bydlištěm s potřebným

Domovy pro seniory v ČR

**Pečovatelská služba cca 110 000 klientů
(tj. 27 % z 80+)**

- kapacita 47 373 lůžek
- 21% domovy se zvláštním režimem

- Kapacita odpovídá
12 % populace 80+

Tisková zpráva

15. července 2021 , 12:00 | Praha, CZ

Česko stárne

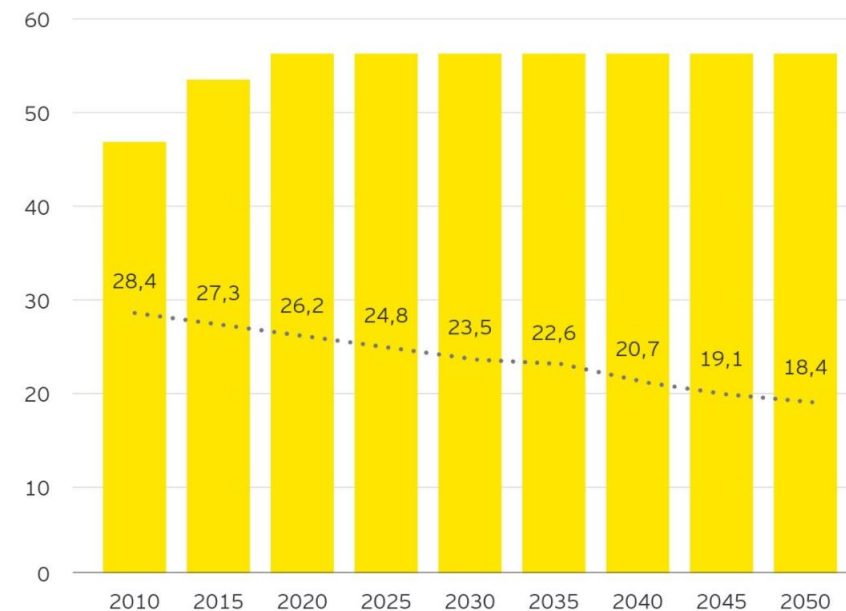
Související témata

Zdravotnictví

- Do roku 2050 vzroste v České republice populace nad 65 let o jeden milion osob, počet příjemců příspěvku na péči se tak oproti současnosti zvýší 3,2krát
- Ačkoliv potřeba dostupné péče roste, pokrytí sociálními službami rok od roku mírně klesá. Do roku 2050 bude chybět až 27,6 tisíc lůžek, nové kapacity, které by tento nedostatek vyvážíly, vyžadují investice ve výši minimálně 70 miliard Kč.
- Soukromé subjekty, které by systém mohly nejen pomoci zafinancovat, ale také přispět k zásadnímu zkvalitnění poskytovaných služeb, aktuálně nejsou ke vstupu na tento trh motivovány.

Počet lůžek (v tisících)

■ Pobytové sociální služby

..... Počet lůžek na 1000 obyvatel nad 65 let

Percepce aktivního stárnutí

Je, to je takový, prostě to si každéj musí přizpůsobit sobě a když oni potom dělají takový nějaký, jako já vím, že v těch Altersheimech, jako že to tam pro ně organizujou a tak, že je to fajn, ale není to to pravé ořechové.

Jo, je to takový přizpůsobení se většině, není to takový jako: potom volá moje tělo. Jo? Ale no tak možná to někdo vidí jináč, ale...

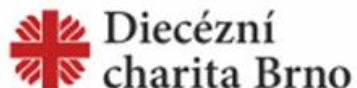
(Beáta, 86 let, ve vlastní domácnosti)

DpS jako úpadek do závislosti vs. větší množství podnětů

„No rozhodně bych nechtěla být někde v nějakém Altersheimu, a to proto, že takhle mám styk jenom s mladejma a tam když si představím, že by mě tam jako někdo, jsou na tom lidi dejme tomu zdravotně možná líp, ale někteří určitě hůř a nemusím všechno vědět, že a vidět.“

(Beáta, 86 let)

Jak pečovat? Terénní služby

Diecézní
charita Brno

Na pokrytí nákladů za pečovatelskou službu je určen příspěvek na péči.

Klientovi čerpající více než 80 hodin péče měsíčně, je účtována snížená sazba 135 Kč/hodina péče, účtováno za celou péči od první hodiny péče.

Do času výkonu je započítáván čas nezbytný k jejich zajištění (což zpravidla netrvá méně než 30 minut).

Pokud poskytování služeb netrvá celou hodinu, výše úhrady se poměrně krátí.

Pokud uživatel hodlá odříci službu, musí tak učinit nejpozději v průběhu dopoledne předchozího dne, je mu účtována sankce. Výjimkou je situace náhlého zhoršení zdravotního stavu.

Diecézní
charita Brno

Ceník služeb, poskytovaných Charitní pečovatelskou službou

Ceny služeb jsou určeny vyhláškou 505/2006 Sb., v aktuálním znění a zákonem č. 108/2006 Sb., v aktuálním znění.

Příloha č. 2

Platnost ceníku od 1. 2. 2023

Základní činnosti při poskytování pečovatelské služby jsou zajišťovány v rozsahu těchto úkonů:

Popis úkonů:	Cena do 80h/měsíc	Cena od 81h/měsíc
A: Zavedení služby		
1. Smlouva	-	-
2. Plánování služby, sociální šetření	-	-
B: Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu		
1. Pomoc a podpora při podávání jídla a pití	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
2. Pomoc při oblékání, svlékání, včetně speciálních pomůcek	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
3. Pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
4. Pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
C: Pomoc při osobní hygieně		
1. Pomoc při úkonech osobní hygieny	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
2. Pomoc při použití WC	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
3. Pomoc při základní péči o vlasy a nehty	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
D: Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy		
1. Dovoz nebo donáška jídla	50,- Kč/ úkon	50,- Kč/ úkon
2. Pomoc při přípravě jídla a pití	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
3. Příprava a podání jídla a pití	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
E: Pomoc při zajištění chodu domácnosti		
1. Běžný úklid a údržba domácnosti	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
2. Údržba domácích spotřebičů	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
3. Pomoc při zajištění velkého úklidu (sezónní úklid, úklid po malování)	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
4. Běžné nákupy (do 5 kg) a pochůzky	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
5. Velký nákup (do 15 kg), nákup ošacení a nezbytného vybavení domácnosti	160,- Kč/ úkon	160,- Kč/ úkon
6. Praní a žehlení osobního a ložního prádla a jeho drobné opravy	90,- Kč/ kg	90,- Kč/ kg
F: Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím		
1. Doprovod dětí do školy, školského zařízení, k lékaři a zpět	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod
2. Doprovod dospělých do zaměstnání, školy, k lékaři a na orgány veřejné moci a instituce poskytující veřejné služby a zpět	155,- Kč/ hod	135,- Kč/ hod

Seznam kompenzačních pomůcek k zapůjčení (ceník platný od 1.1.2019)

Pomůcka	Vratná kauce (Kč)	Denní poplatek (Kč bez DPH)	Jednorázový manipulační poplatek (Kč)	Přibližná měsíční platba včetně DPH (Kč)
Chodítko - nízké	500	3	50	110
Chodítko - vysoké, pultové	700	6	50	220
Sedačka do vany	500	3	50	110
Nafukovací mísa k mytí hlavy	500	3	50	110
Berle podpažní	500	3	50	110
Francouzské hole	500	3	50	110
Invalidní vozík - mechanický	2 000	12	50	440
Toaletní křeslo	1 000	8	50	300
Nafukovací vana + pumpa	1 000	10	50	370
Matrace Lenka (antidekubitní)	1 300	12	50	440
Zvedací zařízení	1 300	12	100	440
Odsávačka	3 000	12	100	440
Antidekubitní matrace + kompresor	1 300	12	50	440
Polohovací lůžko s matrací a hrazdičkou	3 000	22	200	800
Hrazda, samostatně stojící	1 000	6	50	220
Injektomat - bateriový, přenosný	3 000	30	100	1 100
Koncentrátor kyslíku	4 000	30	100	1 100
Infúzní pumpa	3 000	30	100	1 100
Doprava pomůcky	po městě Brně 400,-Kč (včetně DPH)		mimo město Brno - cena 10,- Kč/1 km	
Montáž/demontáž lůžka	300,-Kč (včetně DPH)			

Ke každé vypůjčce je účtován manipulační poplatek při vrácení pomůcky

K ceně půjčovního bude připočteno 21% DPH

Dopravu pomůcek si zajišťuje klient sám nebo dle domluvy lze zajistit.

Jak pečovat?

- Jaký je váš režim dne? Kde a co obvykle jíte?

Jak pečovat?

Domov pro seniory

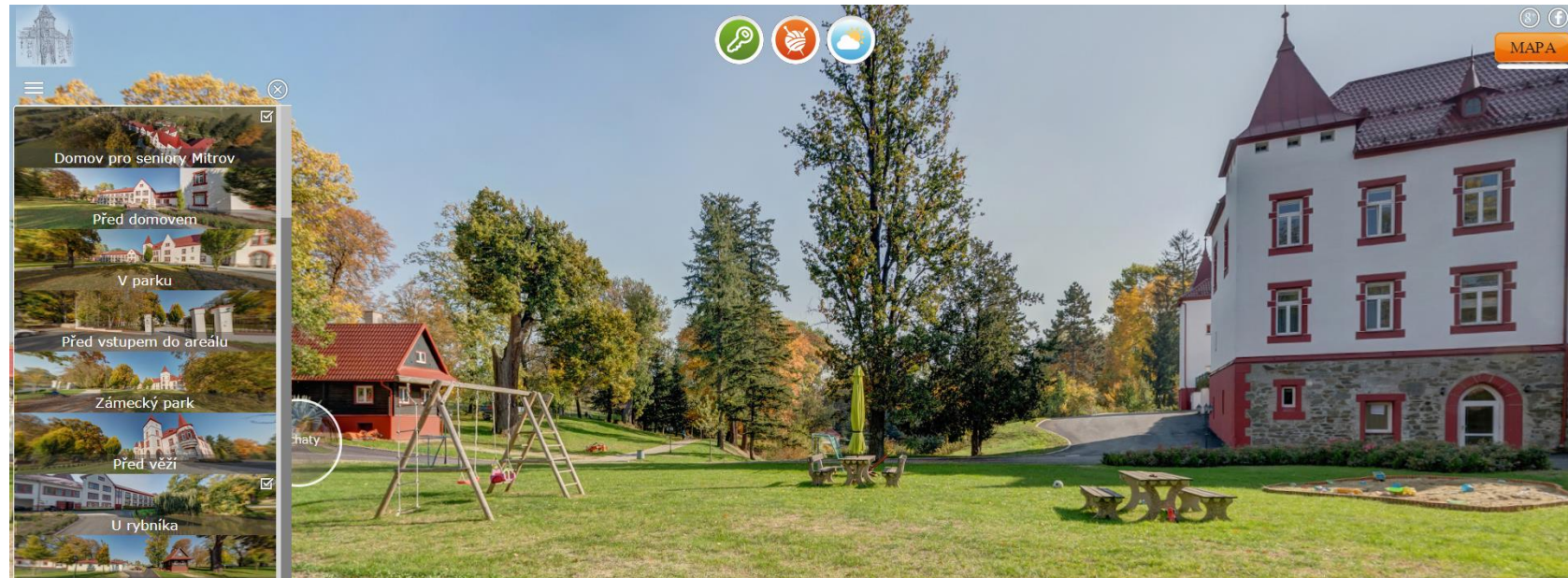
- Jak to chodí v domě pro seniory (DpS)? Jak tam lidé žijí? co dělají?

Jak pečovat?

Domov pro seniory

- [DpS Letovice](#)
- [DpS Sokolnice](#)

Mezigenerační setkávání v DpS

Přechod do závilosti

- Náhlý v důsledku úrazu, zdravotní komplikace (pád s poraněním, mozková mrtvice)
- Postupná ztráta kompetencí – narůstající nejistota v každodenních situacích

„Důležitý moment je, když ten člověk zjistí, že ztrácí zrak. Zase to pozoruju, když předkládám nějaký dokumenty. Nejdřív má brýle, potom do toho jenom kouká a potom řekne, že to nevidí. Sestři, přečtěte mi, co to tam je.“

- (sociální pracovnice v DpS, FG)

Pozvolný přechod

- Změna hybnosti
- Zhoršení zraku
- Proměna přístupu k lékům
- Schopnost nakupovat (neunes nákup, neudrží tašku v ruce)

Proměny každodennosti

Vstup institucí péče do každodenního života a větší připoutanost k místu

- Období hospitalizace
- Proměnlivý mentální a fyzický stav (špatné a dobré dny)
- Pravidelný režim (omezení autonomie)
 - V domácnosti– pravidelné návštěvy pečovatelské služby
 - V domovech pro seniory– pravidelný čas jídla, péče, aktivizačních činností

Zvykovost

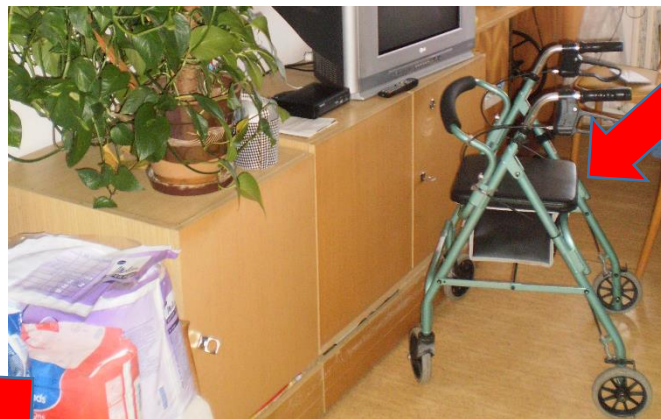
„... já každý den snídám vánočku. Každý den. Protože já jsem za první se mně to stalo zvykem a já musím všechno dělat systematicky, když ne toho tak mně se abych tak řekla polámou kolečka a nedovedu ten žít, ten den prožít tak jako vždycky když nedělám pořád totéž...“

(Jaroslava, 99 let, žije ve vlastní domácnosti)

Proměny v každodenním životě

Nezbytnost zdravotních a kompenzačních pomůcek

Proměna každodenního života

Temporalita 4A

- Časová náročnost sebeobsluhy

„ ... já když vstanu v 7 hodin, tak než přijdu do kuchyně, tak mně to trvá aspoň hodinu, já musím jít do koupelny, musím se tam sama umýt, musím přijít nazpět do ložnice, musím se obléct sama a to všechno mně dá strašně práce...“ (Jaroslava, 99r, ve vlastní domácnosti)

- Pocitově plyne rychle

„...na rozdíl od těch, který chodí do práce, my to dopoledne prošustrujem. Prošustrujem, protože to je, vstanu, osobní hygiena, pomaličku posnídám, přidám k tomu něco jako kdyby z desátky, popřemýšlím co sním k obědu a poledne je tady...“ (Beáta, 86r, ve vlastní domácnosti)

Aktivity ve 4A

- čtení
- Sledování TV
- Krátké procházky
- pletení
- Luštění křížovek
- Péče o pokojové / balkónové květiny

